

የኢኮኖሚ መቅራዊ ሽግግር ተስፋዎቻችን

ቶሎሳ ኡርጌሳ 10-03-17

መንግስትና ህዝቡ በሀላተኛው የዕድገትና ትራንስፎርሜሽን ዕቅድ የያዟቸው ምን ፕሮጀክቶች በሀገራችን ኢኮኖሚ ላይ መቅራዊ ሽግግርን ለያመጡ የሚችሉ መሆናቸው በተደጋጋሚ የተገለጸ ጉዳይ ነው። በተለይም ኢንዱስትሪው የመነቱን ማፍ ከግብርናው እንዲወስድ እየተደረገ ባለው ጥረት ዘርፉ ወደፊት ተወዳዳሪ ሆኖ የሀገራችንን ምጣኔ ሃብታዊ ግስጋሴ የሚገናኝ ነው።

ኢንዱስትሪው በተለይም የሜሎካክቶሪንግ ኢንዱስትሪው የኢኮኖሚ መቅራዊ ለውጥን ዕውን ከሚደረግ አኳያ ሀገራችን የነደፈችውን የልማት ዕቅድ ለማሳካት ከፍተኛ ማፍ ይጫወታል። የሀገር ወስጥና የውጭ ቀጥተኛ በአዳዲስ ኢንቨስትመንቶችም ሆነ በነባር ኢንዱስትሪዎች ወስጥ የምርታማነት የጥራትና የተወዳዳሪነት ደረጃ እመርታ መቅራዊ ለውጥ እንዲያመጣ በከፍተኛ ደረጃ እንድንጎንቀሳቀስ ያደርጋል።

እናም በልማት ዕቅዱ ዘመን በኢኮኖሚው ላይ የሚታይ መቅራዊ ለውጥን ለማስጀመር የሜሎካክቶሪንግ ኢንዱስትሪ በየዓመቱ ቢያንስ የ24 በመቶ ዓመታዊ አማካይ ዕድገት ማስመዘገብ ይኖርበታል። ይህ ማለት በ2012 ዓ.ም የሜሎካክቶሪንግ ኢንዱስትሪ በአጠቃላይ ኢኮኖሚው ያለውን ድርሻ ወደ ስምንት በመቶ ከፍ እንዲል ያደርገዋል።

ይህ ለውጥም የሜሎካክቶሪንግ ኢንዱስትሪው ድርሻ በአሁኑ ወቅት ከሚኝበት በአራት እጥፍ እንዲያደግ በሚደረግ ወደ መጀመሪያው የመካከለኛ ጉዞ መንገድ ለሚደረስ ለታለሙ ዕቅድ እስከ 18 በመቶ የሚደረስ ግብን ዕውን ይጥላል። ሀገራችን ለያዘችው የመካከለኛ ገቢ ራዕይን ለማሳካትም መደላደል ይፈጥራል።

መቅራዊ ለውጥ ገቢራዊ በሚደረግ ረገድ የሜሎካክቶሪንግ ኢንዱስትሪው የኤክስፖርት ማፍ ውሳኔ ማጠናኘት ነው። ዛሬን ከነገ ጋር ብናስተያየው የሜሎካክቶሪንግ ዘርፉ አሁን ካለው ሁኔታ አኳያ ሲታይ ከጠቅላላው የኤክስፖርት ገቢ ከአስር በመቶ አይበልጥም። ሆኖም ይህን አሃዝ በ2012 ዓ.ም ላይ ወደ 25 በመቶ ከፍ ለሚደረግ ታስቧል። በእነዚህ ዓመታት ወስጥ ዘርፉ አምስት ቢልዮን ዶላር ገቢ እንዲያስገኝ ለሚደረግ ታስቧል። ከዚህ አኳያ በተጠናቀቁት ሁለት የዕቅዱ ዓመታት የተገኘው ለውጥ አርኪ ነው። የታለመውን ግብ ለማሳካት የሚገቡ ማህተሞችን ያመለከተ ነው። ይህ ለውጥ የተገኘው ሀገራችን ወስጥ ለአጭር ጊዜም ቢሆን ሁከት ተፈጥሮ በነበረበት ወቅት ማህተም ደግሞ ከዚህ በላይ ወጠኛ ማስመዘገብ የሚችል ማህተምን የሚጫመድ ነው።

ኢንዱስትሪውን በ2012 ዓ.ም በምንፈልግበት ደረጃ ማድረስ ከቻልን ወደ መጀመሪያ ደረጃ የመካከለኛ ገቢ ለሚደረስ ባሰብንበት በ2017 ዓ.ም የዘርፉን እመርታ ወደ 40 በመቶ ለሚደረስ ታስቧል። ርግጥ ይህን ግብ ማሳካት ቀላል ላይሆን ይችላል። ሆኖም ታላቁ ማህተም አቶ ማለስ ዜናዊ አስረስ በአንድ ወቅት

እንዳሉት፤ የምናቅዳቸው ዕቅዶች ወገባችንን የሚጎብኩበት ቢሆኑም እንኳን ቅሉ ጠንክረን ከሰራን የሚሰጥበት ምክንያት ሊኖር አይችልም።

እናም ወደፊት በሚከተሉት ሁኔታዎች ዘርፍ የሚኖረው የሰው ኃይል አሰላለፍና የሰራ ፈጠራ የመቅረብ ሽግግሩ የሚዘጋጀው ለሁሉም አይቀርም። አሁን ባለው አሃዝ መሰረት በመከሰሻና በከፍተኛ የሚከተሉት ሁኔታዎች ወስጥ የተሰማረው የሰው ኃይል ከ350 ሺህ በላይ ይገመታል።

ታዲያ ይህ አሃዝ በሁለተኛው የልማት ዕቅድ እና ከእርሱም ቀጥሎ ባሉት አምስት ዓመታት በአራት እጥፍ ያድጋል። አሃዙ አንድ ነጥብ አምስት ሚሊዮን ዜጎች በዘርፉ እንዲሰማሩ ዕድል የሚገኝ መሆኑን ያሳያል።

ከዚህ ወስጥ አሁን የምንገኝበት ሁለተኛው የልማት ዕቅድ ድርሻ የተያዘውን የአስር ዓመት ዕቅድ በግልጽ እንዲሳካ ማድረግ ነው። ይህም ወደ 750 ሺህ ዜጎች በዘርፉ እንዲሰጡ ምቹ ሁኔታ ማጠናቀቅ ያጠቃልላል። ይህ ዕውን ከሆነም አሁን ያለውን የሰው ኃይል ስራ ፈጠራን የሚገዛ ነው።

ይህን ወጥን ለማሳካት ርብርብ ማድረግ የግድ ነው። ዘርፉ በተለይ ወጣቶችንና ሴቶችን የሚሰጥና በላቀ ደረጃ ተጠቃሚ እንዲሆኑ በማድረግ የዕቅዱን ገቢራዊነት ማረጋገጥ ማቻሉ አጠቃላይ አይሆንም።

ርግጥ መግባት የወጣቶችንና የሴቶችን ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ከወዲሁ እያከናወነ ያለውና በዕቅድ ደረጃ የያዘው የተለያዩ የተጠቃሚነት ማቀጠያ በተለይም ባለፉት ሁለት ዓመታት ሃቁን የሚሰጥ ናቸው። ይህ ሁኔታም በቀሪው የልማት ዕቅዱ ዓመታት ተጠናክረው ከቀጠሉ ስኬቱን ለማረጋገጥ የሚችሉ ናቸው።

ርግጥ በዘርፉ የተጠቀሱትን ስኬቶች እውን ለማድረግ በሁለት ዘርፎች (ሙሉም ለጥቃቅንና አነስተኛና መካከለኛ እንዲሁም ለከፍተኛ እንዲሁም) የተሰጠው ትኩረት የመቅረብ ሽግግሩ ሁኔታ አመላካች ናቸው። በሁለቱም ዘርፎች ወስጥ ኤክስፖርት ማርኬት የኢንዱስትሪ አቅጣጫ ለመከተልና ወደ ሀገር ወስጥ የሚገቡ ምርቶችን ለመቀነስ እየተደረገ ያለው ጥረት ለመቅረብ ሽግግሩ የራሱን ማድ ይጠቃልላል።

እንደሚታወቀው በሀገራችን ወስጥ ያለው የሚከተሉት ሁኔታዎች ዘርፍ መሰረቱ ይህን ያህል የሚያስጠኑ አይደሉም። ግና በአሁኑ ወቅት እየተከናወኑ ያሉት ተግባሮች መደሰረቱን እያሰፉት ነው። ይህንና አሁንም ቢሆን ሀገራችን በዘርፉ ለውጥ እንድታመጣ በዋናነት ኢንቨስትመንትን ማስፋትና ማስጨበጥ አለባት።

በተለይም በሚገኘው የሀገራችን ባለሀብት የለውጥ ተሳታፊ እንዲሆን እንዲሁም በተመረጡ የቀጥታ ኢንቨስትመንት ዘርፎች ተግባሩ እንዲከናወን ማድረግ ይገባል። ከዚህ በተጨማሪ የውጭ ባለሀብቶች በሚከተሉት ሁኔታዎች ኢንዱስትሪው ዘርፍ የሚኖራቸው የቀጥተኛ ኢንቨስትመንት ተሳታፊነት የሚኖራቸው በታ ይኖረዋል። ይህም የዘርፉን ዕድገት ለማጠናከር ጉልህ ማድ አለው። በአሁኑ ወቅት የውጭ ባለሀብቶች በኢንዱስትሪ ፓርኮች ወስጥ ተሳትፈው እያሳዩት ያለው ለውጥ አበረታች ነው።

ርግጥ በአሁኑ ወቅት ቀጥተኛ ኢንቨስትመንትን ለመከታተል ብርቱ ጥረት እየተደረገ ነው። ከፍተኛ አቅም ፍላጎት እንዲሁም በአፈፃፀማቸው ጥሩ ስምዳና ዝና ያላቸውን የወጭ ከባንዶዎች በመጫመልና የማግባባት ስራ በማከናወን የዘርፉን ዕድገት እንዲያሳድጉም እየተደረገ ነው። ባለሀብቶቹን ኤክስፖርት ተኮር በሆኑ የሜካቶሪንግ ወጠቶች ላይ በማስመራት ሀገራችን ከዘርፉ ማግኘት የሚገባትን ጥቅም እንድታገኝ ለማድረግ ጥቁ ቀጥሏል። ወጠቱም እየተገኘበት ነው።

ታዲያ እዚህ ላይ ኢትዮጵያ የወጭ ባለሀብቶች ኤክስፖርት ተኮር በሆኑ ዘርፎች ውስጥ እንዲካተቱ ስታደርግ፤ ለሀገር ውስጥ ባለሀብቶች ቦታ ሳትሰጥ አለመሆኑን መረዳት የሚገባ ይመስለኛል። አዎ! የሀገር ውስጥ ልማታዊ ባለሀብቶች መዋዕለ ንዋያቸውን በዘርፉ እንዲያፈሱ እየተደረገ ነው።

በተለይም ባለሀብቶቹ ጥንቃቄ በተሞላበት ሁኔታ ተመልሰው በቂ ድጋፍና ማበረታቻ እየተሰጣቸው በሜካቶሪንግ ኢንዱስትሪው ዘርፍ ገቢ ምርቶችን በማካከል ዘርፎች ጭጭር እንዲሳተፉ እየተደረገ ነው። ስራቸው ለሌሎች ሀገር በቀል ልማታዊ ባለሀብቶች አርአያ እንዲሆንና ባለሀብቶቹም ተስበው ወደ ተመሳሳይ ሀገራዊ ስራ እንዲገቡ ማበረታቻ እየተሰጣቸው ነው።

እነዚህ ተጠቃሽ እውነታዎች ተጠቃለው ሲታዩ ሀገራችን ለማከካት ያቀደችውን መቅራዊ የኢኮኖሚ ሽግግር የማይሳልጡ ተስፋዎቻችን ናቸው። እነዚህ ተስፋዎቻችን መቅራዊ የኢኮኖሚ ሽግግርን ሲያመጡ የሀዘቦችን ፍትሐዊ ተጠቃሚነትን ያረጋግጣሉ። ፍትሐዊ ተጠቃሚነት ሲረጋገጥ ደግሞ ኢትዮጵያ አሳካዋለሁ ያለችውን የመጀመሪያ ደረጃ መካከለኛ ገቢ የማድረስ ራዕይን እውን ማድረጋቸው አይቀሬ ነው።